

Podrška jednoroditeljskim obiteljima u odgojno-obrazovnim ustanovama - očekivanja roditelja

Predragović, Klara

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:095719>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI
STUDIJ**

**KLARA PREDRAGOVIĆ
DIPLOMSKI RAD**

**PODRŠKA JEDNORODITELJSKIM
OBITELJIMA U ODGOJNO-OBRAZOVNIM
USTANOVAMA – OČEKIVANJA RODITELJA**

Zagreb, 2020.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Zagreb**

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Klara Predragović

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Podrška jednoroditeljskim obiteljima u odgojno-obrazovnim ustanovama – očekivanja roditelja

MENTOR: doc.dr.sc. Adrijana Višnjić Jevtić

Zagreb, 2020.

ZAHVALA

Zahvaljujem od srca svima koji su bili uz mene tijekom obrazovanja, podržavali me, ohrabrivali i bili tu za mene u svakom trenutku. Naročito se zahvaljujem svojoj mentorici, doc. dr. sc. Adrijani Višnjić Jevtić, na iskazanom povjerenju, na uloženom trudu i vremenu, na prenesenom znanju i riječima podrške koje su uvijek bile izrečene u pravo vrijeme i budile u meni inspiraciju. Posebnu zahvalnost dugujem svojoj obitelji koja mi je najveća podrška u životu!

Sadržaj

ZAHVALA	3
Sažetak.....	5
Summary.....	6
UVOD.....	7
1. JEDNORODITELJSKE OBITELJI.....	8
1.1. Potrebe roditelja u jednoroditeljskim obiteljima	10
1.2. Nezadovoljene potrebe	11
2. ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE.....	13
3. PODRŠKA RODITELJIMA	16
3.1. Neformalna podrška roditeljstvu.....	17
3.2. Formalna podrška roditeljstvu	18
4. PROGRAMI PODRŠKE RODITELJSTVU	19
4.1. Podrška roditeljstvu u međunarodnom kontekstu.....	20
4.2. Radionice	23
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	24
5.1. Cilj istraživanja.....	24
5.2. Hipoteze istraživanja.....	24
5.3. Ispitanici	24
5.4. Instrument istraživanja.....	27
6. REZULTATI.....	28
7. RASPRAVA.....	35
8. ZAKLJUČAK	37
LITERATURA.....	38
PRILOZI I DODACI.....	41
Pitanja korištena u online anketnom upitniku.....	41
Izjava o izvornosti diplomskog rada.....	47

Sažetak

Poimanje obitelji za svakog pojedinca ima drugačije značenje koje se s vremenom mijenja, tako se danas obitelj stvara zbog emocionalne potrebe pojedinca, a ne iz razloga što to okruženje očekuje. Mnoge promjene u svijetu poput promjene društveno-političkih uređenja, modernizacije i urbanizacije dovele su do mijenjanja strukture obitelji. Tako se pred suvremeno roditeljstvo stavlja mnoštvo izazova, zadataka, ali i odgovornosti s kojima se roditelji moraju nositi. Naročito je teško onim roditeljima koji sve zahtjeve suvremenog roditeljstva moraju rješavati sami bez pomoći drugog roditelja. Mijenjaju se odnosi između žena i muškaraca u obitelji, mijenja se pogled na dijete, djetinjstvo, ali i na roditeljstvo. U društvu se sve više pojavljuju jednoroditeljske obitelji kojima je potrebna pomoć države, odgojno-obrazovnih ustanova i institucija. Svaki roditelj ima pravo na podršku, a naročito roditelji koji samostalno odgajaju svoju djecu. Tako se u teorijskom pristupu ovog istraživanja željelo osvijestiti na potrebe jednoroditeljskih obitelji, kao i na formalnu i neformalnu podršku koju bi trebale primati. Iako postoje različiti sustavi podrške unutar institucija, jednoroditeljske obitelji ne primaju je dovoljno ili je ne primaju uopće. Na temelju toga provedeno je istraživanje putem online anketnog upitnika čiji je cilj bio utvrditi percepciju roditelja iz jednoroditeljskih obitelji o podršci koju im pružaju odgojno-obrazovne ustanove. U istraživanju je sudjelovao 101 ispitanik iz Republike Hrvatske te se pokazalo kako jednoroditeljske obitelji ne primaju dovoljnu podršku od odgojno-obrazovnih ustanova. Nadalje, prema dobivenim rezultatima niti sami roditelji iz jednoroditeljskih obitelji ne sudjeluju optimalno u organiziranim oblicima rada unutar odgojno-obrazovne ustanove. Pokazuje se potreba stalnog i sustavnog rada u razvijanju opcija pomoći jednoroditeljskim obiteljima koje bi pružale odgojno-obrazovne ustanove.

Ključne riječi: jednoroditeljske obitelji, podrška, odgojno-obrazovna ustanova

Summary

The understanding of family for each individual has a different meaning which changes over time, so today family is created because of the emotional need of an individual and not because of the expectations of the environment. Many world changes such as changes in socio-political arrangements, modernization and urbanization have led to changes in family structures. Therefore, modern parenting is faced with many challenges, tasks but also responsibilities that parents have to deal with. It is especially difficult for those parents who have to solve all demands of modern parenting on their own without the help of the other parent. The relations between women and men in the family are changing, the view of a child is changing, the childhood but also the view of the parenthood. The single-parent families are increasingly appearing in society who need the help of the state, the educational institutions and other institutions. Every parent has the right for support, especially parents who raise their children independently. Therefore, in the theoretical approach of this research, the aim was to raise the awareness of the single-parent family's needs, as well as the formal and informal support they should receive. Although there are different support systems within institutions, the single-parent families do not receive it enough or do not receive it at all. Based on this, the survey was conducted through an online survey questionnaire which aim was to determine the perception of parents from the single-parent families about the support they receive from the educational institutions. In the research participated 101 respondents from the Republic of Croatia and it was shown that the single-parent families do not receive sufficient support from the educational institutions. Furthermore, according to the obtained results, even the parents from the single-parent families do not participate optimally in the organized forms of work within the educational institution. There is a need for constant and systematic work in developing options of help for the single parent families which would be provided by the educational institutions.

Key words: the single parent families, the support, the educational institution

UVOD

Značajne promjene koje su se tijekom stoljeća događale dovele su do toga da obitelj mijenja i susreće s raznim krizama, ali obitelj nikada nije nestala. Maleš (2011, str. 42) navodi kako „obiteljske krize su znak da se obitelj mora mijenjati jer njezina struktura, organizacija ili sustav vrijednosti na članove djeluju ograničavajuće i ometaju funkcionalne obiteljske procese.“ Kako se mijenjala povijest tako su se mijenjala stajališta znanstvenika u definiranju obitelji. Tradicionalno određenje obitelji jest stalna jedinica koja je sastavljena od bračnog para, muža i žene te djece. Suvremena znanstvena istraživanja stavljaju naglasak na interdisciplinarni pristup kako bi bilo moguće objasniti društveni fenomen obitelji. Zbog novih trendova koji se javljaju u 21. stoljeću kao što su razvodi, samohrane obitelji, zamijenjene uloge majke i oca, majčinstvo bez partnera, homoseksualni brakovi, jednoroditeljske obitelji ili kalendarske obitelji, pokazuju kako sva prijašnja tradicionalna shvaćanja obitelji više se ne mogu definirati kao statična jedinica (Ljubetić, 2007). Obitelj je okruženje unutar koje dijete uči o sebi, drugima, kulturi, vrijednostima svoje obitelji, razumije način na koji njegova obitelj i okruženje funkcionira iako se ono možda razlikuje od vrijednosti i poimanja drugih obitelji. Roditeljstvo je zahtjevna uloga svake majke i oca koja pred njih stavlja velike izazove. To je najvažnija cjeloživotna uloga u životu pojedinca. Shvaćanje roditeljstva uvelike ovisi o kulturi, socijalnom kontekstu te doživljaju vlastitog djetinjstva, stoga se i očekivanja od roditeljstva mijenjaju tijekom vremenskih razdoblja. Svako dijete koje odrasta s roditeljima promatra, doživljava, uči i oponaša njihove međusobne odnose, no za to su uskraćena djeca koja žive samo s jednim roditeljem. Jednoroditeljsku obitelj teško je definirati jer nije jedinstvena sociološka kategorija (Brkić i Jovović, 2016). Može se reći kako je jedan roditelj izvan obiteljskog okvira, a drugi roditelj mora sam odgajati, izvršavati brojne roditeljske zahtjeve i zadaće te na koncu ponovno stvoriti novi način obiteljskog života (Džono Boban i Beg, 2014).

1. JEDNORODITELJSKE OBITELJI

Jednoroditeljske obitelji mogu se definirati kao obitelji unutar koje je samo jedan roditelj hranitelj obitelji. Pećnik i Raboteg Šarić (2005) navode kako je jednoroditeljska obitelj ona u kojoj roditelj sam, bez drugog roditelja brine za djecu, a razlog tome može biti smrt drugog roditelja, razvod ili rođenje djeteta izvan zajednice braka. *Encyclopedia of Children's Health*¹ (2020, str. 1) navodi kako su jednoroditeljske obitelji, „obitelji s jednim roditeljem u obitelji s djecom mlađom od 18 godina na čelu s roditeljem koji je udovac ili razveden i nije ponovno oženjen, ili s roditeljem koji se nikada nije vjenčao“. U modernom društvu mijenja se pogled na obitelj, kao i struktura obitelji, a to znači da je sve više samačkih kućanstava, obitelj se smanjuje, više je izvanbračne djece i neformalnih veza, odnosno u društvu se javlja transformacija obitelji (Ljubetić, 2006). Najvažnije od svega je da se mijenja pogled i shvaćanje djeteta. Dijete je individua koja se uključuje u socijalni kontekst, ono je aktivno i kompetentno dijete u suvremenom svijetu. Maleš (2011) navodi kako u prvim godinama života dijete usvaja i oponaša modele, zato je izuzetno važno da dijete odrasta u kvalitetnom, sigurnom, zdravom i ugodnom okruženju ispunjeno ljubavlju.

Indikator koji upozorava na transformaciju obiteljske strukture jest rast broja jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj. Prema podacima Eurostata² (2015a) nalazimo se među zemljama članicama Europske Unije s nižim udjelom djece koja odrastaju u jednoroditeljskim obiteljima. Ipak Fišer i suradnici (2006, str. 13) navode kako se može „predvidjeti da će se usporedno s gospodarskim rastom i poboljšanjem općih prilika u društvu, obiteljska struktura još više pluralizirati te da će se Hrvatska u tom pogledu priključiti europskim trendovima“.

Roditelji u jednoroditeljskim obiteljima izloženi su većim naporima, problemima, nedaćama te preuzimaju veći psihički teret dječjeg odgoja i odgovornosti za djecu. suočeni su s raznovrsnim predrasudama od strane društva, naročito ako se radi o razvedenim roditeljima ili ukoliko osoba ima izvanbračno dijete. Sve to ukazuje na stav samohranih roditelja koji smatraju kako nemaju dovoljnu ili nemaju uopće podršku od strane okoline, države, institucija ili odgojno-obrazovne ustanove. Upravo zbog svih nedaća koje pogađaju jednoroditeljske obitelji potrebna im je podrška

¹ <http://www.healthofchildren.com>

² <http://ec.europa.eu/eurostat>

od strane društva i institucija u kriznim razdobljima života, a pomoć im mogu pružiti stručnjaci iz odgojno-obrazovnih ustanova.

1.1. Potrebe roditelja u jednoroditeljskim obiteljima

Odrastanje djece unutar jednoroditeljske obitelji ne podrazumijeva nužno poteškoće i nedaće, ali činjenica jest da se ti roditelji susreću s mnoštvom rizičnih čimbenika koji mogu dovesti do negativnih ishoda kod djece stoga im je potrebno pružiti podršku (OECD, 2011)³. Nekolicina istraživanja ukazuju na to da su djeca koja odrastaju u jednoroditeljskim obiteljima u riziku od suočavanja s emocionalnim, socijalnim i kognitivnim problemima kao i to da su pod većim rizikom nižih obrazovnih ishoda i ispadanja iz obrazovnog sustava za razliku od djece koja odrastaju u dvoroditeljskim obiteljima. Razlog tome su ograničeni ekonomski resursi roditelja kao i manjak vremena za posvećivanje školskim obavezama djeteta. Provedeno istraživanje vezano za očeve koji ne žive sa svojom djecom je pokazalo da su djeca onih očeva koji su bili više uključeni u živote svoje djece, imala manje emocionalnih problema, ali i bolja obrazovna postignuća (Amato i Gilberth, 1999). Djeca očeva koji su redovito plaćali alimentaciju za svoje dijete, imala su bolje razvojne ishode. Možemo zaključiti kako je prisustvo oca u djetetovom životu od izuzetne važnosti i dobiti (Choi i sur., 2014). Istraživanje koje je provedeno u Hrvatskoj, Pećnik i Roboteg-Šarić (2005) utvrdili su da u usporedbi s dvoroditeljskim obiteljima, jednoroditeljske obitelji imaju manja primanja te rjeđe imaju riješeno stambeno pitanje, ali i da se suočavaju s manjkom socijalne i formalne podrške.

Prema navedenim istraživanjima vidljivo je da se jednoroditeljske obitelji susreću s različitim problemima, ali kao najveći problemi mogu se izdvojiti socioekonomski status kao i neprihvatanje od strane društva i okoline. Stoga je potrebno osigurati materijalne uvjete, plaćanje alimentacije, edukacije, radionice i programe koji će pomoći roditeljima da se lakše nose u kriznim situacijama, te osvijestiti i senzibilizirati društvo kako bi imali više empatije za roditelje koji sami podižu i odgajaju svoju djecu.

³ <http://www.oecd.org/social/family/doingbetter>

1.2. Nezadovoljene potrebe

Unutar tri županije; Osječko-baranjskoj, Vukovarsko-srijemskoj te Virovitičko-podravskoj županiji, u razdoblju od 2014. do 2016. godine, proveden je projekt od strane udruge Roda, s ciljem socijalnog uključivanja roditelja i poboljšanja kvalitete života građana kroz volontiranje u manje razvijenim područjima. Dobrotić, Pećnik i Baran (2015) istraživale su iskustva majki i očeva iz jednoroditeljskih obitelji. O iskustvu roditelja u jednoroditeljskoj obitelji govorilo je ukupno osam majki (pet razvedenih i tri udovice) i dva razvedena oca. Roditelji su iznijeli različite prijedloge vezane za njihove nezadovoljene potrebe. Jedan od prijedloga jest što bolji odgovor šireg okruženja na potrebe djece i roditelja, dok se drugi prijedlog odnosi na sustavniju podršku roditeljstvu. Roditelji iz jednoroditeljskih obitelji smatraju kako im škola ne pruža dovoljno razumijevanja i podrške. Različiti oblici podrške, aktivnosti namijenjene za pomoć u učenju, dnevni boravak djece u školi, psihosocijalna podrška djeci i roditeljima, individualno savjetovanje, grupni programi podrške roditeljstvu za djecu različitih dobnih uzrasta, radionice s različitim tematikama, kao što je na primjer kvalitetno provođenje slobodnog vremena i drugo. Ovo su samo neki od nezadovoljenih potreba za koje jednoroditeljske obitelji smatraju da im nije pruženo u dovoljnoj mjeri ili nije pruženo uopće (Dobrotić, Pećnik i Baran, 2015). Također, potrebno je imati organizirane oblike rada i podrške, koji su namijenjeni za specifične potrebe razvedenih i samohranih roditelja. Kao zaključni osvrt o istraživanju od strane udruga te Centra za socijalnu skrb⁴, proizlazi kako nema kvalitetnih programa koji se bave određenim potrebama jednoroditeljskih obitelji, već su im samo poznati programi koji se obiteljima bave općenito. Jedan od primjera na tom području je Centar za obitelj iz Pitomače koji se bavi programima i aktivnostima vezano za pružanje pomoći samohranim roditeljima, Iako je ta pomoć isključivo materijalne prirode, a pomoć u jačanju roditeljskih kompetencija izostaje. Ovaj primjer nam ukazuje da je potrebno više programa i radionica vezanih za jačanje roditeljskih znanja i vještina naročito u ovim manje razvijenijim županijama. Centar za socijalnu skrb osvrće se na potrebu volontera, budućih akademskih građana koji svojim prosocijalnim ponašanjem, entuzijazmom, voljom i snagom mogu pomoći jednoroditeljskim obiteljima na način da nekoliko puta tjedno ili

⁴ www.czss-virovitica.hr

nekoliko sati dnevno provode vrijeme s njihovom djecom. Na taj način se majke ili očevi mogu posvetiti sebi ili obaviti poslove za koje inače nemaju vremena.

2. ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

Temeljni dokument koji omogućuje uvid u sve sastavnice odgojno-obrazovnog sustava od predškolske razine pa sve do završetka srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja jest *Nacionalni okvirni kurikulum* (2011). Njime se postiže usklađivanje svih razina odgoja i obrazovanja. Odgojno-obrazovne vrijednosti, ciljevi odgoja i obrazovanja, vrjednovanje i samovrjednovanje te načela i kultura detaljno su opisane u Nacionalnom okvirnom kurikulumu (NOK). Odgojno-obrazovne razine čine predškolski odgoj i obrazovanje, osnovnoškolsko opće obvezno obrazovanje i srednjoškolsko obrazovanje (NOK, 2011).

Prvu razinu unutar odgojno-obrazovne razine Nacionalnog okvirnog kurikulumu čini predškolski odgoj i obrazovanje, koji je podijeljen na sljedeće cikluse:

- *od šest mjeseci do navršene prve godine djetetova života*
- *od navršene prve do navršene treće godine života djetetova života*
- *od navršene treće godine djetetova života do polaska u osnovnu školu* (NOK, 2011, str. 34)

Cilj odgojno-obrazovne ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja jest poticanje cjelovitog i zdravog rasta i razvoja kao i razvoja djetetove osobnosti.

Odgojno-obrazovni ciklusi prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu za stjecanje temeljnih kompetencija učenika sastoji se od četiri ciklusa, a to su sljedeći:

- *prvi ciklus koji čini od prvog do četvrtog razreda osnovne škole*
- *drugi ciklus koji čini peti i šesti razred osnovne škole*
- *treći ciklus koji čini sedmi i osmi razred osnovne škole*
- *četvrti ciklus odnosi se na prvi i drugi razred srednjih strukovnih i umjetničkih škola, dok u gimnazijama obuhvaća sva četiri razreda* (NOK, 2011, str. 35)

Vrtić je odgojno-obrazovna ustanova koja osigurava uvjete za ostvarivanje odgojno-obrazovnih procesa unutar kojeg je dijete aktivni sudionik, individua, a ne objekt. Ustanova djeluje prema vlastitom kurikulumu usklađenim s *Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj* (2014). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj (2014, str. 12) navodi načela kao vrijednosna

uporišta, a to su “fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću, partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom, osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju te otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse“. Vrijednosti za koje se zalaže Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj (2014, str. 19-24) su „znanje, humanizam i tolerancija, identitet, odgovornost, autonomija i kreativnost“, dok su ciljevi „osiguravanje dobrobiti za dijete, osobna, emocionalna i tjelesna dobrobit, obrazovna dobrobit, socijalna dobrobit, cjelovit razvoj, odgoj i učenje djeteta te razvoj kompetencija“. Svrha ranog i predškolskog odgoja, kako navodi Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja (2012, str. 16) jest „osiguravanje optimalnih uvjeta za uspješan odgoj i cjelovit razvoj svakog djeteta te unapređivanje onih djetetovih osobina i umijeća koja se počinju formirati u najranijoj dobi, a nužna su svakom pojedincu i u kasnijem životu kako bi uspješno zadovoljavao svoje potrebe i uživao svoja prava...“.

Bitna značajka odgojitelja, učitelja i stručnog tima jest uspješna odgojno-obrazovna praksa koja zahtijeva različite vještine, kompetencije, znanje, odgovornost, entuzijizam i jasno stajalište refleksivnog praktičara. Zato kompetentni odgojitelji teže novim iskustvima, znanju, edukacijama kako bi svojoj odgojnoj skupini mogli pružiti mnoštvo iskustava, isto tako ulažu svoj trud i energiju u traženju novih načina za izgradnju partnerskih odnosa s roditeljima. Važno je da odgojitelj ili učitelj kao profesionalac ponudi roditeljima različite oblike suradnje, a roditelji su ti koji će odlučiti koji oblik im najbolje odgovara u određenoj situaciji (Ljubetić, 2013).

Visković (2015, str. 15) definira suradnju roditelja i vrtića “kao uključivanje roditelja u odgojno-obrazovni proces - planiranje, organizaciju, provedbu i vrednovanje. No, ponekad se suradnja vrednuje samo kao proces roditeljskog uvažavanja odgajatelja (i ustanove u cjelini) i doprinosa roditelja uvjetima boravka u vrtiću”. Suradnja između roditelja i odgojitelja određeni su različitim čimbenicima, a kakvi su odnosi među njima ovisi o ustanovi, kulturi odgojno-obrazovne ustanove te sudionicima (Višnjić Jevtić i sur. 2018). Partnerski odnos prema Visković (2015, str. 16) “podrazumijeva međusobno povjerenje, prihvaćanje i skrb, doživljaj i uvažavanje kompetencija drugih i njihovih vrijednosnih orijentacija, stanovitu dopadljivost drugog te komunikaciju kao operativnu dimenziju odnosa”. Najpoželjniji oblik odnosa između roditelja i odgojitelja jest partnerstvo, no ono je još uvijek nije u nekim odnosima razvijeno jer postoji niz prepreka s kojima se pojam partnerstva susreće (Višnjić Jevtić i sur., 2018).

Tijekom povijesti mijenjao se pogled na dijete, tako se mijenjao i pogled na odgojno-obrazovne ustanove kao institucije. Mnogi istraživači i praktičari poput Malaguzzi, smatraju kako je ustanova ranog i predškolskog odgoja dinamičan sustav, živi organizam, kontekst koji se stalno mijenja, a u kojemu dijete najviše uči iz socijalnih odnosa (Maleš 2011, prema Petrović-Sočo, 2011). Dijete najveći dio svoga dana provodi u odgojnoj skupini, treba se prilagođavati i na obiteljski i institucijski kontekst koji se razlikuju. Na koji način će se dijete adaptirati na novu okolinu, uvelike ovisi o međusobnoj interakciji odgojitelja i roditelja. Izgradnja partnerskog odnosa između roditelja i ustanove odnosno profesionalca (odgojitelja ili učitelja) prožima mogućnost da sve potrebe, dobrobiti djeteta stave u centar pozornosti i usmjere fokus na dijete. Ljubetić (2014, str. 8) navodi da „što je viša razina obiteljske uključenosti, veće su mogućnosti za maksimalne dobrobiti djece“.

Različiti čimbenici utječu na partnerstvo ustanova i obitelji, kao što su prema Maleš (2014, str. 47-48, prema Albright i Weissberg, 2010) „dijete u fokusu, konstruktivnost, jasnoća i konkretnost te kontinuitet“, no s druge strane Maleš (2014, str. 63. prema Clarke i suradnicima, 2010) navode „poštovanje, kompetenciju, obzirnost prema drugima i integritet“ kao čimbenike koji doprinose uspješnom partnerstvu obitelji i odgojno-obrazovne ustanove.

3. PODRŠKA RODITELJIMA

Bremberg (2006, prema Pećnik, 2010) definira podršku roditeljstvu kao organizirane intervencije pružanja podrške, savjeta i informacija roditeljima ili skrbnicima, a koje su usmjerene prema promicanju dobrobiti djeteta. Kako bi roditelj pružio svome djetetu optimalne uvjete za rast i razvoj, omogućio uvjete za ostvarivanje i zadovoljavanje njegovih prava i potencijala svrha podrške roditeljstvu jest jačanje njihovih sposobnosti, znanja i vještina. Podrška roditeljima može biti neformalna i formalna. Neformalna jest ona koju pružaju rodbina ili prijatelji odnosno članovi obitelji, dok je s druge strane formalna ona podrška koju pružaju institucije socijalne usluge.

Gilligan (2000, prema Pećnik i Starc, 2010) navode kako postoji razvojna, kompenzatorna i zaštitna podrška obiteljima koje ciljano odgovaraju na prevencije. Razvojna podrška usmjerena je na pružanje podrške svim obiteljima te jačanju kapaciteta suočavanja sa zahtjevima okruženja, a kompenzatorna te zaštitna podrška usmjerene na rješavanje problema.

Konvencija o pravima djeteta (2001) ističe pravo svakog djeteta da njegovi roditelji imaju podršku u svom roditeljstvu:

„Države članice će, ovisno o nacionalnim prilikama i svojim mogućnostima, poduzeti odgovarajuće mjere pomoći roditeljima i drugim osobama koje su odgovorne za dijete u ispunjavanju ovoga prava i, ako je potrebno, osigurati materijalnu pomoć i programe podrške“. (Konvencija o pravima djeteta, 1989, članak 27. stavak 3)

Pravo roditelja na podršku promiče i Vijeće Europe⁵ u dokumentu pod nazivom „Ključne preporuke za roditelje“ (2006) koji pruža podršku i novo shvaćanje roditeljstva. Biti roditelj od izuzetne je važnosti, ali to je vrlo teška i zahtjevna uloga koja iziskuje mnoštvo vremena, odricanja, znanja, kompetencija i vještina. Pokazatelji toga su upravo spomenuti međunarodni dokumenti, koji su doveli do toga da se društvo počinje uključivati i pomagati suvremenom roditeljstvu (Pećnik, 2010).

⁵ <https://www.coe.int/en/web/children>

3.1. Neformalna podrška roditeljstvu

Neformalna podrška jest ona podrška koju roditelji traže od članova svoje uže ili šire obitelji, rodbine ili prijatelja. Roditelji traže podršku od strane svoje šire obitelji kada njihove roditeljske obaveze, uloge i zahtjevi nadilaze njihove mogućnosti te se tada oslanjaju na neformalnu društvenu pomoć. Nekolicina roditelja iz već ranije spomenutog istraživanja (Dobrotić, Pećnik i Baran, 2015) o iskustvima roditelja u jednoroditeljskim obiteljima, navodi kako veliki broj roditelja ne nailazi na emocionalnu i praktičnu podršku za sebe i svoju djecu od strane društva. Pećnik (2003, str., 2-3, prema Pećnik i Roboteg-Šarić, 2005) ističe kako „niz istraživanja pokazuje da je socijalna podrška važan činitelj zaštite od štetnih učinaka stresa na roditeljstvo. Međutim, prirodne mreže podrške ne osiguravaju (svu) podršku svim roditeljima kojima je ona potrebna“. Roditelji sami mogu odlučiti o tome hoće li prihvatiti i primati odnosno ne primati podršku od članova uže ili šire zajednice. Jedan od glavnih razloga zašto neki roditelji odbijaju neformalnu podršku jest roditeljski osjećaj da ovise o drugima (Pećnik i Roboteg-Šarić, 2005). Ispitanici u istraživanju koje je provedeno 2002. godine, na 317 jednoroditeljskih obitelji smatraju kako im najvišu financijsku potporu pružaju njihovi vlastiti roditelji, a zatim njihovi prijatelji. Rezultati pokazuju kako jednoroditeljske obitelji za razliku od dvoroditeljskih obitelji primaju više neformalne podrške. Primanje neformalne podrške od strane društva ovisi o tome traži li podršku majka ili otac iz jednoroditeljske obitelji. Može se zaključiti da majke dobivaju više neformalne podrške budući da je traže češće od očeva. Ovakav pristup dovodi do promišljanja razlika u društvenom položaju između žena i muškaraca te o mogućim rodnim stereotipima koji vladaju u društvu.

3.2. Formalna podrška roditeljstvu

Formalna podrška jest ona podrška koju roditelji traže od državnih institucija koje imaju obavezu pružiti socijalnu zaštitu obitelji te zaštititi prava djece (Puljiz i Bouillet 2003, prema Roboteg-Šarić, 2005). Pećnik i Raboteg-Šarić (2005) ističu kako jednoroditeljske obitelji primaju različite oblike usluga (primjerice dječji doplatak, savjetodavna pomoć u odgoju djece, prednosti pri upisu u jaslice ili vrtić, niža cijena jaslica ili vrtića, besplatne knjige ili besplatni obrok u školi). Pri tome najviše od svega koriste dječji doplatak, a najmanje savjetodavnu pomoć u odgoju djece. Što se tiče Istraživanja Dobrotić, Pećnik i Baran (2015) o pružanju formalne podrške roditeljstvu jednoroditeljskim obiteljima pokazuje kako najveću podršku pružaju stručni suradnici škola i vrtića te udruga. Kao stručnjake koji daju pomoć roditeljima navode stručnjake iz obiteljskog centra, te stručne suradnike u školama. Samohrane majke i očevi koristili su usluge individualnih savjetovanja sa stručnim suradnicima iz obiteljskog centra.

Negativna strana vezana uz podršku u obiteljskim centrima odnosi se na nedostatak saznanja i informacija o njegovom samom postojanju, loša lokacija te manjak informacija u školama za dostupnost pomoći od strane obiteljskog centra. Što se tiče podrške od Centra za socijalnu skrb mišljenja su bila podijeljena.

4. PROGRAMI PODRŠKE RODITELJSTVU

Roditeljstvo je težak posao jer se ono nigdje ne uči, nismo pripremljeni odnosno ne postoji edukacija kako biti savršen roditelj. Koliko god se trudili ne postoji savršeni roditelj jer dobar roditelj se ne rađa, već se postaje (Holcer, 2009). Zato je važno da roditelj u kojoj se god kriznoj situaciji nalazio može i ima pravo tražiti formalnu ili neformalnu vrstu podrške.

Sustav podrške jednoroditeljskim obiteljima trebao bi prema Dobrotić, Pećnik i Baran (2015, str. 36)

- prepoznati potrebu razvijanja sveobuhvatnih mjera obiteljske politike kojima će se suzbiti poteškoće vezane uz manjak financijskih resursa te vremena za brigu o djeci
- olakšati sudjelovanje roditelja na tržištu rada razvijanjem priuštivih i kvalitetnih usluga
- razvijati programe podrške roditeljstvu koji će roditeljima olakšati nošenje s izazovima koje nosi (samohrano) roditeljstvo u jednoroditeljskoj obitelji, a posebice razviti vještine kojima će oba roditelja, kada je to moguće, u najvećoj mogućoj mjeri biti uključena u brigu o djetetu i njegov odgoj

Pozitivan aspekt roditeljima pružaju fokus grupe koje im omogućuju emocionalnu i informacijsku podršku, dijele različite izazove i uspjehe roditeljstva, ali i pronalaze podršku jedni u drugima znajući da se ne nose sami sa svojim problemima te na taj način podupiru jedni druge (*Parenting and early childhood development*⁶ 2017).

6

https://www.academia.edu/40785873/SUPPORTING_PARENTING_AND_EARLY_CHILDHOOD_DEVELOPMENT_Examples_for_Parenting_Programs_and_Parenting_Modules_in_ECD_Programs_Final_Draft

4.1. Podrška roditeljstvu u međunarodnom kontekstu

Međunarodne organizacije, Europska unija i Vijeće Europe imaju najveću ulogu u promjeni percepcije na području javnih politika podrške obitelji i roditeljstvu. Niz preporuka koje su donesene od strane Vijeća Europe, i UNICEF-a, usmjerene su za dobrobit djeteta. U Hrvatskoj se osjeća manjak konkretnih strategija fokusiranih na podršku roditeljstvu, a naročito jednoroditeljskim obiteljima ili obiteljima u rizičnim situacijama. Neke države ističu se sa primjerima dobre prakse i kvalitetnim programima kao na primjer;

Mom Artre - Network for after school childcare⁷

Program *Mom Artre – Network for after school childcare* namijenjen je jednoroditeljskim obiteljima kao i obiteljima nižeg socioekonomskog statusa kada roditelji odrađuju kasno popodnevnu ili noćnu smjenu. Program se sastoji od produženog boravka za dobni uzrast od 6 do 11 godina. Centri u Francuskoj gdje se ovaj program i formirao, otvoreni su nakon škole te je otvoren i tijekom školskih praznika što je od velike pomoći jednoroditeljskim obiteljima i obiteljima općenito. Program pruža socijalnu uključenost, podršku, te stručno osposobljavanje roditelja.

Focus on kids⁸

Na Sveučilištu u Missouriju 1995. godine razvijen je edukativni program *Focus on kids*, kasnije je razvijen širom SAD-a. Namijenjen roditeljima u procesu razvoda braka. Svrha programa jest pomoć djeci u prilagodbi na razvod. Ciljevi programa su izbjegavanje svađa pred djecom, poticanje roditelja na uključivanje u djetetov život te pružanje informacija o socioemocionalnom utjecaju razvoda na dijete. Fokus programa jest približiti roditeljima kako i na koji način djeca doživljavaju rastavu braka svojih roditelja te preseljenje u novo okruženje.

⁷ <https://upsocial.org/en/sic/soluciones/momartre>

⁸ <https://extension2.missouri.edu/programs/focus-on-kids>

Dads for life⁹

Program *Dads for life* osnovan u Singapuru, odnosi se isključivo za očeve koji su nedavno razvedeni, ali ne žive sa svojim djetetom. Cilj je ojačati odnos između oca i djeteta, povećati roditeljske vještine te smanjiti tenzije između oca i majke pred djetetom. Očevi koji su pohađali program ulazili su u manje međusobnih konflikata s bivšom ženom.

Mothers Inform Mothers Programme¹⁰

Program za majke *Mothers Inform Mothers* osnovan je u Nizozemskoj, cilj programa jest podrška mladim ženama koje su po prvi put postale majke, pružanje informacija i pomoć pri nošenju sa stresom te sprječavanje mogućih problema s odgojem djece. Namijenjen je obiteljima iz socijalno ugroženih sredina i specifičnim ciljanim skupinama. Program pruža kućne posjete obiteljima.

Family's House¹¹

Program *Family's House* pruža usluge roditeljima, trudnicama i majkama mlađim od 25 godina. Cilj programa jest pružanje usluge sveobuhvatne podrške i usluge na istom mjestu u Norveškoj. Usmjereni su na mentalno i fizičko zdravlje za trudnice, djece i adolescenata kao i osiguravanje dječje dobrobiti.

⁹ <https://dadsforlife.sg>

^{10 11}

https://www.academia.edu/40785873/SUPPORTING_PARENTING_AND_EARLY_CHILDHOOD_DEVELOPMENT_Examples_for_Parenting_Programs_and_Parenting_Modules_in_ECD_Programs_Final_Draft

Mobile Kindergarten¹²

Projekt *Mobile Kindergarten* osnovan je u Bosni i Hercegovini, čiji je cilj pružiti program predškole djeci koja nisu uključena u predškolski odgoj odnosno da se pruži predškolski odgoj i obrazovanje djeci od treće do pete godine, čije su obitelji u riziku od razvoda ili iz ruralnih područja. Pružaju razne radionice za djecu, ali i za roditelje, mnoštvo aktivnosti koje su usmjerene na rast i razvoj djeteta.

Cooperation with Family¹³

Cooperation with Family za djecu od rođenja do šeste godine pruža različite oblike programa za roditelje vezane za različite teme i situacije s kojima se svaki roditelj susreće. Ovaj program iz Srbije surađuje s Centrom za socijalni rad, zdravstvenim centrima te s lokalnom samoupravom s kojima nadopunjuju roditeljske kompetencije i vještine.

¹² ¹³

https://www.academia.edu/40785873/SUPPORTING_PARENTING_AND_EARLY_CHILDHOOD_DEVELOPMENT_Examples_for_Parenting_Programs_and_Parenting_Modules_in_ECD_Programs_Final_Draft

4.2. Radionice

Oblik razvojne podrške obiteljima jest program radionica s roditeljima „Rastimo zajedno“. Svrha programa jest unaprijediti dobrobit i potencijal djeteta kao i unapređenje kvalitete obiteljskog okruženja unutar kojeg dijete živi. Nastao je kao dio programa „Prve tri su najvažnije!“, koji je UNICEF u Hrvatskoj osnovao 2006. godine, program je također razvijen i uz potporu Agencije za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske, Odsjeka za predškolski odgoj. Program je proveden unutar dvaju ciklusa u 25 dječjih vrtića u Hrvatskoj (Pećnik i Starc, 2010). Ono na čemu se temelji jest osnaživanje partnerskog odnosa voditelja s roditeljima što znači da su na istoj razini. Stručnjaci pružaju odgovarajuću stručnu pomoć, nadograđuju i olakšavaju roditeljske kompetencije što znači da nema osuđivanja i stigmatiziranja roditelja od strane stručnjaka, što je roditeljima od velikog značaja jer se na svim radionicama osjećaju ugodno, zadovoljno, sretno te rado pristupaju sljedećim radionicama. Radionica se pokazala kao vrlo kvalitetan oblik pružanja podrške iz razloga što roditelji zajedno s voditeljima, ali i s drugim roditeljima dijele znanja, iskustva i informacije, na taj način zajednički uče i pružaju si međusobnu podršku. Program radionica „Rastimo zajedno“ sastoji se još od radionice „Rastimo zajedno Plus“, „Rastimo zajedno i mi“ te od „Klub očeva Rastimo zajedno“.

Rastimo zajedno i mi¹⁴

Radionice su namijenjene isključivo roditeljima djece predškolske dobi, koji odgajaju svoju djecu u teškim i zahtjevnim životnim uvjetima i okolnostima koje im otežavaju roditeljstvo, ali i zadovoljavanje potreba djece. Timovi stručnjaka kao što su odgojitelji, socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, logopedi i rehabilitatori provode radionice u obiteljskim centrima .

¹⁴ <http://www.rastimozajedno.hr/>

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metodologija istraživanja prikazat će se preko definiranja cilja, hipoteza za istraživanje, instrumenata mjerenja uzorka te obrade prikupljenih podataka.

5.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja jest utvrditi percepciju roditelja iz jednoroditeljskih obitelji o podršci koju im pružaju odgojno-obrazovne ustanove.

5.2. Hipoteze istraživanja

S obzirom na postavljeni cilj istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

H0: Roditelji iz jednoroditeljskih obitelji ne primaju optimalnu podršku od strane odgojno-obrazovnih ustanova.

H1: Roditelji iz jednoroditeljskih obitelji nisu zadovoljni sustavom podrške unutar odgojno-obrazovnih ustanova.

H2: Roditelji iz jednoroditeljskih obitelji nisu dovoljno uključeni u organizacijske oblike rada unutar odgojno-obrazovne ustanove.

5.3. Ispitanici

U provedenom sudjelovao je 101 roditelj koji je član jednoroditeljske obitelji iz područja Republike Hrvatske. Sveukupan broj ispitanika čini 93,1 % (f=94) ispitanika ženskog spola i 6,9% (f=7) ispitanika muškog spola, nitko od ispitanika nije dao odgovor da se ne želi izjasniti o spolu.

Najviše ispitanika 62,4% (f=63) ima dob od 31 do 40 godina, zatim od 41 do 50 godina ima 15,8 % (f=16), od 21 do 30 godina ima 11,9 % (f=12), od 51 do 60 godina ima njih 8,9% (f=9) te samo 1% (f=1) ispitanika ima do 20 godina.

Tablica 1. Ispitanici prema dobi

Dob	Frekvencija	Postotak
Do 20 godina	1	1 %
21 – 30 godina	12	11,9 %
31 – 40 godina	63	62,4 %
41 – 50 godina	16	15,8 %
51 – 60 godina	9	8,9 %

Najveći broj ispitanika ima djecu koja pohađaju ili su pohađala vrtić u manjem gradu (26,7 %, f=27) i u srednje velikom gradu (19,8 %, f=20). Isti je udio ispitanika čija djeca pohađaju ili su pohađala vrtić u ruralnom mjestu i u velegradu (18,8 %, f=19). U velikom gradu vrtić pohađaju ili su pohađala djeca (8,9 % f=9) ispitanika, a najmanje ih pohađaju ili su pohađala vrtić u većem gradu (6,9 %, f=7).

Tablica 2. Ispitanici prema veličini mjesta u kojem se nalazi vrtić

Mjesto	Frekvencija	Postotak
Ruralno mjesto	19	18,8 %
Manji grad (do 20000 stanovnika)	27	26,7 %
Srednje veliki grad (20000 – 50000 stanovnika)	20	19,8 %
Veći grad (50000 – 100000 stanovnika)	7	6,9 %
Veliki grad (100000 – 500000 stanovnika)	9	8,9 %
Velegrad (više od 500000 stanovnika)	19	18,8 %
Ukupno	101	100 %

Županija u kojoj se nalazi vrtić koji pohađa ili ga je pohađalo dijete ispitanika, 23,8 % (f=24) vrtića nalazi se u Gradu Zagrebu, zatim slijedi Virovitičko-podravska županija sa 17,8 % (f=18) te Međimurska županija s 14,9 % (f=15). Primorsko-goranska te Splitsko-dalmatinska županija dijele isti broj postotka od 7,9 % (f=8) Zatim 5,9 % (f=6) vrtića pohađaju ili su ga pohađala djeca iz Osječko-baranjske županije. Istarska, Požeško-slavonska, Varaždinska te Zadarska županija dijele isti broj postotka od 3 % (f=3) također isti postotak od 2 % (f=2) dijele i Koprivničko-križevačka, Vukovarsko-srijemska, Šibensko-kninska te Zagrebačka županija. Najmanji postotak polaznosti od 1 % (f=1) jest u Dubrovačko-neretvanskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji.

U istraživanju je sudjelovalo najviše ispitanika koji ima samo jedno dijete (60,4 %, f=61), dvoje djece ima njih (30,7 % f=31), troje njih (5,6 % f=6), a četvero ili više djece ima svega 3 % (f=3) ispitanika.

Najviše ispitanika (97 %, f=98) ima djecu koja pohađaju ili su ranije pohađala odgojno-obrazovnu ustanovu u nekom od njenih organizacijskih oblika (jaslice, vrtić, predškola) (Tablica 3).

Tablica 3. Ispitanici prema pohađanju djece odgojno-obrazovne ustanove

Pohađanje odgojno-obrazovne ustanove	Frekvencija	Postotak
Da, jaslice	6	5,9 %
Da, vrtić	45	44,6 %
Da, jaslice i vrtić	39	38,6 %
Da, program predškole	8	7,9 %
Ne	3	3 %
Ukupno	101	100 %

5.4. Instrument istraživanja

U ovom radu korišteni su podatci sakupljeni online upitnikom koji je bio namijenjen isključivo roditeljima koji žive u jednoroditeljskim obiteljima čije dijete pohađa ili je pohađalo neki od oblika ranog i predškolskog odgoja (primjerice jaslice, vrtić, program predškole). Istraživanje je provedeno pomoću online upitnika koji je sudionicima podijeljen na društvenoj mreži „Facebook“ unutar grupa koje su predviđene za okupljanje jednoroditeljskih majki i očeva („Samohrani očevi“, „Samohrane majke“ „Jednoroditeljske obitelji“...). Anketni upitnik bio je anonimn te su ispitanici istraživanju pristupili dobrovoljno. Prikupljanje podataka provedeno je 2020. godine. Upitnik je podijeljen u četiri dijela. Prvi dio upitnika čine pitanja koja se odnose na spol, dob, ruralna ili urbana sredina odnosno mjesto stanovanja, broj djece u obitelji te pohađanje odgojno-obrazovne ustanove (jaslice, vrtić, predškola) djeteta. Drugi dio upitnika sastoji se od pitanja u kojima su ispitanici procjenjivali u kojoj mjeri su dostupne informacije o sustavu podrške kao i sama podrška jednoroditeljskim obiteljima unutar odgojno-obrazovne ustanove. U trećem dijelu upitnika ispitanici su procjenjivali u kojoj mjeri odgojitelji pružaju podršku, savjete, aktivnosti, informacije te organiziraju li različite oblike rada za roditelje iz jednoroditeljskih obitelji. Četvrti dio činila su pitanja koja se odnose na roditeljsko poznavanje organizacijskih oblika rada koji su dostupni unutar odgojno-obrazovnih skupina te prepreke u uspostavljanju kvalitetnih odnosa obitelj – ustanova.

Ispitanici su odgovarali na pitanja odabirući odgovor koji se odnosio na njihove socio-demografske podatke. U drugom i trećem dijelu upitnika ispitanici izražavali stupanj slaganja s navedenim tvrdnjama pomoću petodijelne Likertove skale. Stupnjevi su odgovarali slijedećim procjenama: 1 – uopće se ne slažem, 2 – djelomično se slažem, 3 – niti se slažem niti se ne slažem, 4 – djelomično se slažem, 5 – u potpunosti se slažem.

Prikupljeni podatci obrađeni su pomoću statističkog programa *Statistical Package for the Social Sciences 20* (SPSS20). Pouzdanost instrumenta utvrđena je primjenom Cronbachova alpha koeficijenta. Pouzdanost cijelog instrumenta je visoka ($\lambda = ,914$).

6. REZULTATI

Rezultati istraživanja pokazuju kako roditelji pozitivno procjenjuju dostupnost sustava podrške roditeljima jednoroditeljskih obitelji unutar odgojno-obrazovnih ustanova (Tablica 4.). Na tvrdnju „Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi bila/bio uključen/a u aktivnosti unutar ustanove.“ 43,6 % (f=44) ispitanika odgovorilo je da se slaže u potpunosti, 23,8 % (f=24) odgovorilo je da se djelomično slaže, 21,8 % (f=22) ispitanika odgovorilo je da niti se slaže niti se ne slaže, 5,9 % (f=6) odgovorilo je da se djelomično ne slaže, a da se uopće ne slaže s tvrdnjom odgovorilo je njih 5% (f=5). Pruža li odgojno-obrazovna ustanova dovoljno podrške pokazuju odgovori na tvrdnju „Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, ustanova mi je pružala podršku u jačanju mojih roditeljskih kompetencija (primjerice kroz radionice, predavanja).“ U potpunosti se s tom tvrdnjom složilo 20,8 % (f=21) ispitanika, 14,9 % (f=15) ispitanika djelomično se slaže, niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom 18,8 % (f=19) ispitanika, njih 15,8 % (f=16) odgovorilo je da se djelomično ne slaže, a najveći broj ispitanika, 29,7 % (f=30) uopće se ne slaže. Kako je pretpostavljeno da ispitanici ne primaju dovoljno podrške od odgojno-obrazovne ustanove, pretpostavku se nastojalo provjeriti tvrdnjom „Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o dostupnoj podršci u jačanju roditeljskih kompetencija.“. Najveći broj ispitanika, 30,7 % (f=31) uopće se ne slaže s tvrdnjom, njih 22,8 % (f=23) niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, a djelomično se ne slaže 19,8 % (f=20) ispitanika. 15,8 % (f=16) ispitanika u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, dok se 10,9 % (f=11) ispitanika djelomično slaže. Procjena slaganja s tvrdnjom „Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi su mi bile dostupne informacije o ekonomskoj podršci jednoroditeljskim obiteljima (primjerice na nižu cijenu jaslaca ili vrtića)“, pokazuje kako se 46,5 % (f=47) uopće se ne slaže s njom. U potpunosti se s tvrdnjom slaže 18,8 % (f=19) ispitanika, dok 14,9 % (f=15) ispitanika smatra da se djelomično ne slaže. Isti postotak ispitanika 14,9 % (f=15) s zauzima neutralni stav. Procjenjujući informacije o formalnom sustavu podrške, 54,5 % (f=55) ispitanika smatra kako se uopće ne slaže s tvrdnjom, zatim 19,8 % (f=20) ispitanika se djelomično ne slaže, a u potpunosti se slaže 9,9 % (f=10) ispitanika. Niti se slaže niti se ne slaže 8,9 % (f=9) ispitanika, dok se djelomično slaže njih 6,9 % (f=7) ispitanika. Rezultati procjene za tvrdnju „Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi mi je bila dostupna emocionalna podrška“ pokazuju da se najveći broj ispitanika (68,3%, f=69) u potpunosti ili

djelomično ne slažu s navedenom tvrdnjom, dok njih 14,9 % (f=15) zauzima neutralni stav. Prilikom procjene zadovoljstva sustavom podrške u odgojno-obrazovnoj ustanovi, nešto više od četvrtine ispitanika (28,7%, f=29) djelomično ili u potpunosti je zadovoljno s podrškom u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Također, četvrtina (24,8 %, f=25) zauzima neutralni stav vezano uz procjenu zadovoljstva sustavom podrške u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Ipak relativna većina ispitanika (46,5%, f=47) nije zadovoljna podrškom koju dobivaju od odgojno-obrazovne ustanove.

Tablica 4. Deskriptivni pokazatelji skale procjene optimalne podrške od strane odgojno-obrazovnih ustanova

Tvrdnja	M	SD
Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi bila/bio uključen/a u aktivnosti unutar ustanove	3.95	1.161
Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, ustanova mi je pružala podršku u jačanju mojih roditeljskih kompetencija (primjerice radionice, predavanja)	2.81	1.521
Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o dostupnoj podršci u jačanju roditeljskih kompetencija	2.61	1.428
Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o podršci jednoroditeljskim obiteljima	1.93	1.430
Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o ekonomskoj podršci jednoroditeljskim obiteljima (primjerice na nižu cijenu jaslca ili vrtića)	2.35	1.552
Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o formalnom sustavu podrške jednoroditeljskim obiteljima (primjerice pravo na dječji doplatnik, pravo na besplatnu pravnu pomoć)	1.98	1.349

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bila mi je dostupna emocionalna podrška	2.11	1.341
Zadovoljan/na sam sustavom podrške u odgojno-obrazovnoj ustanovi.	2.79	1.351

Procjenjujući tvrdnje koje su se odnosile na pružanje podrške roditeljima od strane odgojitelja (Tablica 5.) ispitanici zauzimaju neutralni stav. Primjerice, niti se slažu niti ne slažu ($M=3,18$; $SD=1.367$) s tvrdnjom „Mogu očekivati praktičnu podršku od odgojitelja mog djeteta (primjerice savjetovanje)“. Neutralni stav ($M=2,79$; $SD=1,437$) vidljiv je i u odnosu na tvrdnju „Tijekom boravka mog djeteta u ustanovi, barem jednom sam dobio/la savjet o odgoju djeteta od strane odgojitelja“. Procjenjujući vlastita očekivanja u odnosu na moguću podršku od strane odgojitelja ispitanici se slažu ($M=3,96$; $SD=1,224$) da bi im bilo važno dobiti savjet o odgoju djeteta od odgojitelja. U skladu s tim, ispitanici se slažu ($M=4,22$; $SD=1,016$) kako bi taj savjet i prihvatili.

Tablica 5. Deskriptivni pokazatelji skale procjene zadovoljstva podrškom od strane odgojitelja

Tvrđnja	M	SD	Frekvencije				
			Postotak (%)				
			1	2	3	4	5
Mogu očekivati praktičnu podršku od odgojitelja mog djeteta (primjerice savjetovanje)	3.18	1.367	13	21	28	13	26
			12,9%	20,8%	27,7%	12,9%	25,7%
Tijekom boravka mog djeteta u ustanovi, barem jednom sam dobio/la savjet o odgoju djeteta od strane odgojitelja	2.79	1.437	24	25	19	14	19
			23,8%	24,8%	18,8%	13,9%	18,8%

Tijekom boravka mog djeteta u ustanovi, bilo bi mi važno da sam dobio/la savjet o odgoju djeteta od odgojitelja	3.96	1.224	6	7	20	20	48
			5,9%	6,9%	19,8%	19,8%	47,5%
Prihvatio/la bih savjet o odgoju djeteta od odgojitelja	4.22	1.016	4	1	16	28	52
			4%	1%	15,8%	27,7%	51,5%

Polazeći od pretpostavke da unutar odgojno-obrazovne ustanove postoje različiti organizirani oblici rada za roditelje koje provode odgojitelji i/ili stručni suradnici (primjerice psiholozi, pedagozi, logopedi) željelo se istražiti informiranost roditelja o organizacijskim oblicima podrške unutar odgojno-obrazovne ustanove. Najviše ispitanika 65,3 % (f=66) informirano je o radionicama za roditelje. Za igraonice/radionice za djecu i roditelje zna 51,5 % (f=52) ispitanika, dok je 46,5 % (f=47) ispitanika je informirano o postojanju savjetovališta. Ostali organizacijski oblici s kojima su upoznati su predavanja za roditelje, škole i tečajevi za roditelje, tribine i kućni posjeti (Tablica 6.).

Tablica 6. Procjena informiranosti roditelja o organizacijskim oblicima podrške unutar odgojno-obrazovne ustanove

Organizacijski oblici rada	Frekvencija	Postotak
Radionice za roditelje	66	65,3 %
Igraonice/radionice za djecu i roditelje	52	51,5 %
Savjetovalište	47	46,5 %
Predavanje za roditelje	27	26,7 %
Škola za roditelje	14	13,9 %
Tribina	13	12,9 %

Tečaj za roditelje	13	12,9 %
Kućni posjeti	2	2 %

Kako bi se utvrdilo jesu li ispitanici i sami sudjelovali u organiziranim oblicima podrške koji se provode unutar odgojno-obrazovne ustanove, ispitanicima je postavljeno pitanje „Jeste li ikada sudjelovali u nekom od navedenih oblika rada unutar odgojno-obrazovne ustanove?“. Rezultati pokazuju kako više od polovice ispitanika (57,4%, f=58) ne sudjeluje/nije sudjelovalo u nekom od prethodno navedenih oblika podrške.

Posljednja dva pitanja odnosila su se na procjenu doživljenog ponašanja prema ispitanicima od strane odgojitelja, odnosno mogućim preprekama u uspostavljanju suradničkih odnosa. Ispitanicima je ponuđena lista s onim oblicima ponašanja koja su sastavni dio suradničkih odnosa prema Višnjić Jevtić (2018). Najviše ispitanika (65,3 %, f=66) procjenjuje kako su doživjeli su povjerenje (Tablica 7.). Dvosmjernu komunikaciju i ravnopravnost doživio je isti broj ispitanika, njih 49,5 % (f=50). Gotovo svaki deseti ispitanik (8,9 %, f=9) procjenjuje kako nije doživio ništa od navedenog.

Tablica 7. Doživljeni oblici ponašanja u odnosu roditelja i odgojitelja

Oblici ponašanja	Frekvencija	Postotak
Poštovanje	66	65,3 %
Povjerenje	50	49,5 %
Dvosmjerna komunikacija	50	49,5 %
Odgovornost	45	44,6 %
Empatija	43	42,6 %
Obzirnost prema drugima	39	38,6 %

Podrška	37	36,6 %
Ravnopravnost	27	26,7 %
Kompetencije	19	18,8 %
Ništa od navedenog	9	8,9 %
Integritet	7	6,9 %

Procjenjujući moguće prepreke u uspostavljanju kvalitetnih odnosa obitelj – ustanova, 63,4 % (f=64) ispitanika procjenjuje kako je to nedostatak vremena (Tablica 8.). Iduće na listi mogućih prepreka su nedostatak jasnih uputa i strah od kritike odlučilo se 41,6 % (f=42) ispitanika. Najmanje ispitanika procjenjuje da su to kulturne (14,9 %, f=15) i jezične barijere (6,9 %, f=7).

Tablica 8. Moguće prepreke u uspostavljanju kvalitetnih odnosa obitelj-ustanova

Prepreke	Frekvencija	Postotak
Nedostatak vremena	64	63,4 %
Nedostatak jasnih uputa	42	41,6 %
Strah od kritike	42	41,6 %
Nerazumijevanje	41	40,6 %
Strah od konflikta	40	39,6 %
Neznanje	37	36,6 %
Nedostatak financija	32	31,7 %
Nekompetentnost	27	26,7 %

Nepoznavanje	27	26,7 %
Neprihvatanje	22	21,8 %
Vrlo niska očekivanja	19	18,8 %
Kulturne barijere	15	14,9 %
Jezične barijere	7	6,9 %

Kako bi se utvrdilo postoji li povezanost između varijable spol s procjenom doživljaja podrške jednoroditeljskim obiteljima obitelji unutar odgojno-obrazovnih ustanova korišten je Spearmanov test korelacije. Rezultati pokazuju kako nije pronađena statistički značajna razlika ($t=.694$, $p=.489$) u procjeni podrške jednoroditeljskim obiteljima prema spolu ispitanika.

Kako bi se utvrdilo postoji li razlika između procjene doživljaja podrške jednoroditeljskim obiteljima unutar odgojno-obrazovnih ustanova u odnosu na dob i u odnosu na veličinu mjesta u kojem se nalazi vrtić korištena je jednosmjerna analiza varijance. Rezultati istraživanja pokazuju kako nije pronađena statistički značajna razlika ($F=.966$, $p=.430$) u procjeni podrške jednoroditeljskim obiteljima u odnosu na dob ispitanika. Također nije nađena statistički značajna razlika ($F=.677$, $p=.642$) u procjeni podrške jednoroditeljskim obiteljima u odnosu na veličinu mjesta u kojem se nalazi vrtić.

7. RASPRAVA

Rezultati istraživanja pokazuju kako ispitanici najčešće zauzimaju neutralan stav u procjeni doživljaja podrške jednoroditeljskim obiteljima unutar odgojno-obrazovnih ustanova. Istraživanje koje su proveli Pećnik i Raboteg-Šarić (2005) o pokazuje kako značajan broj roditelja ne prima podršku i ne doživljava razumijevanja od strane službi i institucija društvenog sustava podrške obiteljima u koje ulazi i odgojno-obrazovna ustanova. Istraživanje koje je predmet ovog rada pokazalo je kako odgojno-obrazovna ustanova ne pruža jednoroditeljskim obiteljima dovoljno podrške u određenim područjima podrške (npr. pružanje podrške u jačanju roditeljskih kompetencija, emocionalna podrška, formalna podrška). Također, istraživanje Pećnik i Raboteg-Šarić (2005) pokazuje kako je 30,9 % jednoroditeljskih obitelji zadovoljno s pružanjem formalne podrške od strane stručnjaka u vrtiću i školi. Rezultati ovog istraživanja također pokazuju kako roditelji jednoroditeljskih obitelji mogu očekivati praktičnu podršku od strane odgojitelja. Posljedično, moguće je zaključiti kako odgojno-obrazovna ustanova ne pruža dovoljnu podršku jednoroditeljskim obiteljima.

Rezultati procjene podrške odgojitelja jednoroditeljskim obiteljima unutar odgojno-obrazovnih ustanova pokazuju kako 47,5 % ispitanika bilo važno da dobiju savjet od strane odgojitelja o odgoju djeteta, njih 51,5 % ispitanika prihvatilo bi savjet od strane odgojitelja o odgoju djeteta, no samo njih 18,8 % ispitanika tijekom boravka svog djeteta u ustanovi dobio je barem jednom savjet o odgoju djeteta. Ovi rezultati oprečni su istraživanju Tadić, Skočić Mihić i Srića (2016) koje je pokazalo da roditelji mogu dobiti informacije i savjetovanja o podršci te korisne savjete u svezi odgoja djeteta. Rezultati istraživanja koje je predmet ovog rada pokazuju da premda je roditeljima važno da dobiju savjet od strane odgojitelja, manji postotak ispitanika ga je dobio.

Analizirajući rezultate procjene informiranosti roditelja o organizacijskim oblicima podrške unutar odgojno-obrazovne ustanove pokazalo je kako je većina roditelja upoznata s radionicama za roditelje. Moguće je da je riječ o obliku koji se najčešće koristi za pružanje podrške roditeljima stoga je poznat roditeljima. Mavračić Miković (2019) istovremeno govori su roditelji najčešće upoznati s oglasnim pločama/kutićima i roditeljskim sastancima. S obzirom da je upitno može li pisana komunikacija uistinu značiti podršku, vjerojatno je riječ samo o informiranju. Premda je

vidljivo kako roditelji trebaju i žele podršku više od polovice ih se ne uključuje u oblike koji mogu pružiti podršku specifičnoj problematici roditelja u jednoroditeljskim obiteljima. Iz istraživanja nije bilo vidljivo je li riječ o neuključivanju zbog nedostatnosti ponuđene podrške ili pak je riječ o mogućoj nelagodi ispitanika pri uključivanju u ovakav vid suradnje s ustanovama.

S obzirom da u istraživanju nisu pronađene razlike u procjenama ovisno o mjestu u kojem se vrtić nalazi, nije opravdano zaključiti kako je riječ o nedostatku programa zbog razlika u društvenoj zajednici.

Istraživanje je pokazalo kako ispitanici prepoznaju kako doživljavaju ponašanja koja imaju obilježja kvalitetnih suradničkih odnosa (Višnjić Jevtić, 2018). Moguće je pretpostaviti da odgojitelji prilikom komunikacije s roditeljima poštuju profesionalne standarde u komunikaciji. Ispitanici također navode nedostatak vremena kao moguću prepreku u ostvarivanju kvalitetnih odnosa. Višnjić Jevtić (2018) također navodi nedostatak vremena kao jednu od najčešćih barijera u suradnji obitelji i ustanove.

8. ZAKLJUČAK

Ovo istraživanje pokazalo je kako roditelji iz jednoroditeljskih obitelji nisu u potpunosti zadovoljni sustavom podrške unutar odgojno-obrazovnih ustanova. Istraživanje je i da roditelji iz jednoroditeljskih obitelji nisu dovoljno uključeni u organizacijske oblike rada unutar odgojno-obrazovne ustanove čime su zapravo potvrđene H1 i H2 hipoteze.

Tema ovog rada ima mogućnosti za daljnja istraživanja koja se mogu temeljiti na istraživanje sustava podrške koji postoji unutar odgojno-obrazovnih ustanova. Nadalje, moguće je istražiti stavove, doživljaje i osjećaje djece iz jednoroditeljskih obitelji. Tako bi se dobile povratne informacije koje bi sigurno pomogle institucijama i udrugama kako poboljšati sustav pružanja podrške, ali odgojiteljima i učiteljima na koji način pristupiti i ponašati se prema djetetu koje dolazi iz jednoroditeljske obitelji.

Postoji potreba za boljim i kvalitetnijim pristupom stručnjaka odgojno-obrazovnih ustanova prema roditeljima iz jednoroditeljskih obitelji, potreba za pravovremenom informacijom o spektru usluga koje u odgojno-obrazovnim ustanovama postoje kao pomoć obiteljima s jednim roditeljem. Također, potrebno je osmisliti te realizirati sadržajno nove oblike podrške jednoroditeljskim obiteljima u skladu s promjenama njihovih potreba. Od izuzetne važnosti je senzibilizirati stručnjake odgojno-obrazovnih ustanova za ono što proživljavaju pojedini roditelji u kriznim obiteljskim situacijama kako bi im konkretno izišli u susret i pomogli prebroditi to krizno razdoblje posebno u odnosu na odgoj djece.

LITERATURA

- Amato, P. R. i Gilberth, J. (1999). Nonresident Fathers and Children's Well-Being: A Meta-Analysis. *Journal od Marriage and the Family*, 61(3), 57-73.
- Amato, P.R. (2005). The Impact of Family Formation Change on the Cognitive, Social, and Emotional Well-Being of the Next Generation. *The Future of Children*, 15(2), 75-96.
- Brajša-Žganec, A., i Hanzec, I. (2015). Obiteljski odnosi i psihosocijalna prilagodba djece u cjelovitim i jednoroditeljskim obiteljima. *Klinička psihologija*, 8(2), 139-150.
- Brkić, M. i Jovović, I. (2016). *Moja jednoroditeljska obitelj*. Zagreb: Udruga Roditelji u akciji - Roda
- Choi, J., Palmer, R.J. i Pyun, H.S. (2014). Three measures of non-resident fathers' involvement, maternal parenting and child development in low-income single-mother families. *Child and Family Social Work*, 19, 282-291.
- Dobrotić, I., Pećnik, N. i Baran, J. (2015). *Potrebe roditelja i pružanje usluga roditeljima koji podižu djecu u otežanim okolnostima*. Zagreb: Udruga Roditelja u akciji – RODA
- Džono Boban, A. i Beg, M., (2014). Jednoroditeljske obitelji. *Vjesnik*, 8(39), 1-28.
- Fišer, S., Radat, K., Ogresta, J. i Marković, N., (2006.). *"Za" i "o" jednoroditeljskim obiteljima*. Zagreb: Udruga za unapređenje kvalitete življenja LET
- Holcer, J. (2009). *Uspješan roditelj – uspješno dijete*. Sarajevo, TKD Šahinpašić
- Keresteš, G. (2001). Roditeljsko ponašanje i obiteljska klima u obiteljima samohranih majka. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 10(4-5), 903-925.
- Konvencija o pravima djeteta* (2001). Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
- Ljubetić, M., (2013). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole*. Zagreb, Školska knjiga.
- Ljubetić, M., (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Element d.o.o., Zagreb

- Maleš, D. (2011). *Nove paradigme ranog odgoja*. Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Zavod za pedagogiju
- Mavračić Miković, I. (2019). Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3(3), 69-84.
- Milanović, M.. i suradnice, (2014.) *Pomozimo im rasti. Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja*. Zagreb: Golden marketing- Tehnička knjiga.
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2014), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Zagreb
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2011). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Republika Hrvatska
- Pećnik, N. (2013). *Kako roditelji i zajednice brinu o djeci najmlađoj dobi u Hrvatskoj*. Zagreb: Ured UNCEF-a za Hrvatsku.
- Pećnik, N. i Starc, B. (2010). *Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta i podrška roditeljima najmlađe djece*. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku
- Pećnik, N. i Tokić, A. (2011). *Roditelji i djeca na pragu adolescencije: pogled iz tri kuta, izazovi i podrška*. Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja* (2012.), Vlada Republike Hrvatske
- Raboteg-Šarić, Z., Pećnik, N., (2005). Neformalna i formalna podrška jednoroditeljskim i dvoroditeljskim obiteljima. *Revija za socijalnu politiku*, 27(1), 1-21.
- Raboteg-Šarić, Z., Pećnik, N., Josipović, V., (2003). *Jednoroditeljske obitelji: osobni doživljaj i stavovi okoline*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
- RODITELJI U AKCIJI - RODA (2017). *Pogled prema različitim obiteljima - Jednoroditeljske, posvojiteljske i dugine obitelji kroz analizu zakonodavstva, osnovnoškolskih udžbenika i formulara*. Zagreb: Udruga roditelji u akciji – Roda
- Subotić, A., Šogorić, S. i Vuletić, S. (2018). Utvrđivanje potreba jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskim zdravim gradovima – akcijsko istraživanje Hrvatske mreže zdravih gradova. *Acta medica Croatica*, 72(2), 161-169.

- Tadić, M., Skočić Mihić, S. i Srića, S. (2016). Odgajateljeva podrška u roditeljstvu i roditeljsko zadovoljstvo suradnjom. U: N. Tatković, M. Radetić-Paić, I. Blažević (ur.). Kompetencijski pristup kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja (str. 247-264). Pula: Dječji vrtić Medulin i Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja u Puli
- Visković, I., (2015). *Roditelji u kurikulumu ranog i predškolskog odgoja*. Zrno, 26 (117), 15-16.
- Višnjić Jevtić, A. (2018). Suradnički odnosi odgajatelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (ur.) *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 77 - 110). Zagreb: Alfa.

Mrežna odredišta

- OECD (2011) <http://www.oecd.org/social/family/doingbetter> (Preuzeto 29.6.2020.)
- Parenting and early childhood development (2017) https://www.academia.edu/40785873/SUPPORTING_PARENTING_AND_EARLY_CHIL_DHOOD_DEVELOPMENT_Examples_for_Parenting_Programs_and_Parenting_Modules_in_ECD_Programs_Final_Draft (Preuzeto 29.6.2020)
- Mom Artre <https://upsocial.org/en/sic/soluciones/momartre> (Preuzeto 4.7.2020)
- Focus on kids <https://extension2.missouri.edu/programs/focus-on-kids> (Preuzeto 4.7.2020)
- Rastimo zajedno i mi <http://www.rastimozajedno.hr> (Preuzeto 4.7.2020.)
- Dads for life <https://dadsforlife.sg> (Preuzeto 4.7.2020)
- Children's Health <http://www.healthofchildren.com> (Preuzeto 29.6.2020.)
- Eurostat (2015.a) <http://ec.europa.eu/eurostat> (Preuzeto 29.6. 2020.)
- Rastimo zajedno <http://www.rastimozajedno.hr/> (Preuzeto 29.6.2020.)
- Centar za socijalnu skrb Virovitica www.czss-virovitica.hr (Preuzeto 4.7.2020.)

PRILOZI I DODACI

Pitanja korištena u online anketnom upitniku

Poštovani/a, molim Vas da sudjelujete u istraživanju koje se provodi se za potrebe istraživačkog rada studentice Učiteljskog fakulteta (smjer Rani i predškolski odgoj i obrazovanje) Klare Predragović, pod mentorstvom doc.dr.sc. Adrijane Višnjić Jevtić.

Upitnik je namijenjen roditeljima koje žive u jednoroditeljskim obiteljima čije dijete pohađa ili je pohađalo neki od oblika ranog i predškolskog odgoja (primjerice jaslice, vrtić, program predškole). Cilj istraživanja je utvrditi percepciju roditelja iz jednoroditeljskih obitelji o podršci koju im pružaju odgojno - obrazovne ustanove. Vaši će odgovori biti u potpunosti anonimni te će biti korišteni isključivo za potrebe istraživačkog rada, stoga Vas molim za iskrenost.

Molim Vas da pažljivo pročitate svaku tvrdnju te da označite onu s kojom se najviše slažete. Za svaku tvrdnju odabirete samo jedan odgovor. Detaljne upute navedene su pored svakog pitanja.

Hvala Vam!

Spol?

- Muško
- Žensko
- Ne želim odgovoriti

Dob?

- Do 20 godina
- 21 – 30
- 31 – 40

- 41 – 50
- 51 – 60
- Više od 60 godina

Vrtić koji Vaše dijete pohađa ili ga je pohađalo nalazi se u:

- Ruralnom mjestu
- Manjem gradu (do 20000 stanovnika)
- Srednje velikom gradu (20000 – 50000 stanovnika)
- Većem gradu (50000 – 100000 stanovnika)
- Velikom gradu (100000 – 500000 stanovnika)
- Velegradu (više od 500000 stanovnika)

Županija u kojoj se nalazi vrtić koji pohađa/pohađalo ga je Vaše dijete:

- Bjelovarsko-bilogorska županija
- Brodsko-posavska županija
- Dubrovačko-neretvanska županija
- Istarska županija
- Karlovačka županija
- Koprivničko-križevačka županija
- Krapinsko-zagorska županija
- Ličko-senjska županija
- Međimurska županija
- Osječko-baranjska županija
- Požeško-slavonska županija
- Primorsko-goranska županija
- Sisačko-moslavačka županija
- Splitsko-dalmatinska županija
- Varaždinska županija
- Virovitičko-podravska županija
- Vukovarsko-srijemska županija

- Zadarska županija
- Zagrebačka županija
- Šibensko-kninska županija
- Grad Zagreb

Koliko djece imate?

- 1
- 2
- 3
- 4 i više

Pohađa li Vaše dijete ili je ranije pohađalo odgojno-obrazovnu ustanovu (jaslice, vrtić, predškolu)?

- Da, jaslice
- Da, vrtić
- Da, i jaslice i vrtić
- Da, program predškole
- Ne

Molim Vas da procijenite stupanj slaganja sa navedenim tvrdnjama odabirom odgovarajućeg broja, pri čemu 1 znači uopće se ne slažem; 2 - djelomično se ne slažem; 3 - niti se slažem niti se ne slažem; 4- djelomično se slažem; 5 - slažem se u potpunosti.

Ustanova u tvrdnjama odnosi se na odgojno-obrazovnu ustanovu (jaslice, vrtić, predškola)

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi bila/bio uključen/a u aktivnosti unutar ustanove.

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi bila/bio informiran/a o aktivnostima unutar ustanove.

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, ustanova mi je pružala podršku u jačanju mojih roditeljskih kompetencija (primjerice kroz radionice, predavanja).

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o dostupnoj podršci u jačanju roditeljskih kompetencija.

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o podršci jednoroditeljskim obiteljima.

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o ekonomskoj podršci jednoroditeljskim obiteljima (primjerice na nižu cijenu jaslica ili vrtića).

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi bile su mi dostupne informacije o formalnom sustavu podrške jednoroditeljskim obiteljima (primjerice pravo na dječji doplatak, pravo na besplatnu pravnu pomoć).

1 2 3 4 5

Tijekom boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u ustanovi mi je bila dostupna emocionalna podrška.

1 2 3 4 5

Mogu očekivati praktičnu podršku od odgojitelja mog djeteta (primjerice savjetovanje).

1 2 3 4 5

Tijekom boravka mog djeteta u ustanovi, barem jednom sam dobio/la savjet o odgoju djeteta od strane odgojitelja.

1 2 3 4 5

Tijekom boravka mog djeteta u ustanovi, bilo bi mi važno da sam dobio/la savjet o odgoju djeteta od odgojitelja.

1 2 3 4 5

Prihvatio/la bih savjet o odgoju djeteta od odgojitelja.

1 2 3 4 5

Zadovoljan/na sam sustavom podrške u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

1 2 3 4 5

Za koje organizacijske oblike rada za roditelje ste čuli? (moguće više odgovora).

- Škola za roditelje
- Tečaj za roditelje
- Predavanje za roditelje
- Radionice za roditelje
- Tribina
- Savjetovalište
- Igraonice/radionice za djecu i roditelje
- Kućni posjeti

Jeste li ikada sudjelovali u nekom od navedenih oblika rada unutar odgojno-obrazovne ustanove?

- Da
- Ne

U odnosu Vas i odgojitelja Vašeg djeteta doživjeli ste slijedeća ponašanja (moguće više odgovora):

- Dvosmjerna komunikacija
- Empatija
- Integritet
- Kompetencije
- Obzirnost prema drugima
- Odgovornost
- Podrška
- Poštovanje
- Povjerenje
- Ništa od navedenog

Prema Vašem mišljenju, koje su od ponuđenih prepreka u uspostavljanju kvalitetnih odnosa obitelji – ustanova (moguće je više odgovora)?

- Jezične barijere
- Kulturne barijere
- Nedostatak financija
- Nedostatak jasnih uputa
- Nedostatak vremena
- Nekompetentnost
- Nepoznavanje
- Neprihvatanje
- Nerazumijevanje
- Neznanje
- Strah od konflikta
- Strah od kritike
- Vrlo niska očekivanja

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)